

وبینار بین المللی "الهیات جهانی و رسالت های عصری ما"

برگزار شد

وبینار بین المللی "الهیات جهانی و رسالت های عصری ما" ۲۷ آذر در چهل و دومین سالروز شهادت آیت الله دکتر مفتاح برگزار شد.

دکتر سید محمد مقیمی رییس دانشگاه تهران به عنوان اولین سخنران اشاره کرد: ما در آخر الزمان که ان شاءالله شاهد ظهور هستیم خواهیم دید که یک الهیات جهانی یکپارچه ای در دنیا شکل گرفته است و می توان از تمام ظرفیت های این الهیات جهانی بهره برد. فی الحال ما باید بتوانیم شکافی که بین ملل مسلمان صورت گرفته را از بین ببریم و متحد شویم. در حال حاضر برخی جوامع به دنبال ایجاد تفرقه بین شیعه و سنی هستند و ما به عنوان یک مسلمان باید از جوه مشترکمان برای ارتقاء جهان اسلام بهره ببریم و دچار تفرقه نشویم. سپس باید با نخبگان سایر ملل ها نشست هایی گذاشته شود و ابعاد مشترک الهیات در دین های مختلف مبنا گذاشته شود مباحثی مثل توحید و یکتا پرستی.

سپس دکتر محمود واعظی رییس دانشکده الهیات سخنان خود را آغاز کرد: "شهید مفتاح اولین کسی بودند که بعد از انقلاب ریاست دانشگاه تهران را به عهده داشتند. یکی از نکاتی که در بیان دکتر مفتاح بود این بود که کشور ما،

مجموعه الهیاتی ما پرچم قرائت حضرت امام و جمهوری اسلامی را بالا ببرد. ما باید به دنبال آن الهیات ناب مهدوی باشیم که پیرو قرآن و مذهب جعفری است.

وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ: الهیات اسلام الهیات آزاد اندیشی است. ... آینده جوامع انسانی باید طوری باشد که بر محور عقلانیت سخن گفته شود زیرا محور عقلانیت رفتار انسانی همه پسند است." وی در ادامه به حدیثی از امام رضا علیه السلام مبنی بر نشانه های مسلمان عاقل اشاره کرد و سپس گفت اولین پیامی که از خون به ناحق ریخته شده شهید مفتوح می فهمیم این است که این الهیات باید گسترش داشته باشد و ما باید به سمت الهیات جهانی برویم.

دکتر نور الدین ابوالحیه عضو هیات علمی دانشگاه بانته الجزایر، یکی دیگر از سخنرانان این نشست نیز گفت: ما می توانیم به عنوان مسلمان اسلام را از سه طریق ادامه دهیم: راه افراط که می گوید همه ادیان صحیح هستند، تفریط و مبارزه با ادیان و عدم صلح و مسالمت، همزیستی مسالمت آمیز و تعاون. اهل کتاب باید بر یک کلمه واحد توافق کنند و از تفرقه بپرهیزند. در تمامی ادیان ارزش ها یکی است و می توان آنها را گسترش داد. در تورات و حتی بین بودایی ها نکات اخلاقی قرآن وجود دارد و اینطور از انحطاط اخلاق جلوگیری می شود. ... هرگز نمی توان ادیان را با یکدیگر جمع کرد بلکه می توانیم نقاط مشترک را گسترش دهیم. مسالمت با ادیان در مقابل تکفیر بسیار مورد توجه واقع شده. ما باید گفتگوی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله با مسیحیان نجران را الگوی خود قرار دهیم.

دکتر محمد هادی مفتوح رییس مرکز اسلامی هامبورگ آلمان، فرزند شهید مفتوح در سخنان خود با بیان اینکه یکی از مسائل اصلی امروز این است که در عصر حاضر ما چه کاری میتوانیم انجام دهیم، بر لزوم تفکیک بین مباحث نظری و عملی الهیاتی تاکید کرد و در ادامه گفت: مقصود از مباحث عملی همان مباحث اجتماعی و مسائلی است که در جامعه وجود دارد. امروزه در اروپا و اروپای مرکزی مثل آلمان و پیرامون آن، استقبال از این مدل گفتگوهای الهیاتی و این مدل نشست ها نمی شود نه مسیحیان پروتستان و نه یهودیان به این جور جلسات مایل نیستند و نظرشان این است که این دوران، دوران سکولار است و بعضی از مردم هم دیگر به دنبال الهیات نیستند. اما در این بین مثلا مسیحیان کاتولیک به سبب توصیه های پاپ به این طور نشست ها و جلسات علاقه مندند اما پروتستان ها اصلا موافق این نشست ها نیستند. یک پیشنهادی شد به مسیحیان پروتستان و یهودیان مخالف که خب بیاییم و این نشست های الهیاتی را مبنی بر همین مسائل روز زندگی مردم بگذاریم و ادیان راجع به آن صحبت کنند. البته توجه بعضی مسیحیان به مسائل قرآن مرتبط با حضرت عیسی علیه السلام و حضرت مریم سلام الله علیها و سخن گفتن قرآن از سایر پیامبران جلب شده است و این مسائل باعث گفتگو شده. اما ما اصلا در این گفتگوها به دنبال چه چیزی هستیم؟ مسلمان کردن سایر ادیان؟ یا پیدا کردن نقاط مشترک؟ یک مفهومی است به نام مالتی کالچر، به معنای چند فرهنگی که در بعضی جوامع هست که در این جوامع هم یهودی است هم مسیحی و هم مسلمان و ... ولی هیچ کدام بر دیگری غالب نیست. این ادیان در یک جامعه باید در تعامل با یکدیگر باشند و نقاط مشترک بین خود پیدا کنند.

دکتر بی آزار شیرازی عضو شورای عالی تقریب مذاهب اسلامی و اولین رییس دانشگاه مذاهب اسلامی سخنان خود را با آیه ای از کلام الله مجید آغاز کرد:

وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَدَمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا^۱ اگر خدا دفع شر بعضی از مردم را به بعضی دیگر نکند همانا صومعه ها و دیرها و مساجدی که در آن ذکر خدا بسیار می شود همه خراب و ویران شود. قرآن کریم کتابی است برای همه انسان ها و از ابتدا آمده تا همه ادیان آسمانی را به یکدیگر نزدیک کند. پیامبر اکرم صلی الله دو معجزه عظیم با خود آورد: یکی قرآن که تحدی میکند و می گوید اگر دیگران میتوانند چیزی همانند آن بیاورند و دیگری الفت و وحدتی که پیامبر صلی الله علیه و آله بین انسان ها برقرار کرد. اما با این حال در طول تاریخ هم افرادی بودند که روحیه شیطانی داشتند و به دنبال این بودند که با زدن ادیان دیگر خود را اثبات کنند. این ها همان ادیان زمینی هستند. پیامبر صلی الله علیه و آله از همان ابتدا که قانون اساسی مدینه را تصویب کردند عنوان آن امة واحده بود که یهودیان و نصرانی ها را هم شامل می شد و پیامبر صلی الله تلاش می کردند بین قلوب آنها الفت قرار دهند. مسلمانان باید از صومعه ها و کلیساها و مساجد دفاع کنند چون در همه این مکان ها ذکر خداوند گفته می شود در سوره یوسف که یک دوره درس اخلاق عملی است خداوند می گوید ای پیامبر به مردم بگو قل هذ سبیلی.

یعنی راه من ادامه راه یوسف علیه السلام است. خداوند در قرآن بیش از ۱۰۰ بار نام حضرت موسی علیه السلام را و چندین بار نام حضرت عیسی علیه السلام را برده و سوره ای به نام مریم در قرآن قرار داده تا به ما بیاموزد چگونه وحدت و الفت داشته باشیم و مسئله و معنای توحید را ذکر می کند. چیزی که قرآن بسیار به آن سفارش کرده این است

که دین را به پا دارید و از تفرقه پرهیزید. قرآن در چند آیه ذکر میکند که منشأ تفرقه و اختلاف اهل کتاب زیاده طلبی و حسادت بعضی از آن هاست. حضرت علی علیه السلام نیز میفرماید شما همگی با هم برادر هستید آنچه موجب تفرقه است خبث باطن بعضی از شماست.

حتی در نقاط غیر مشترک حتی هنگامی که اختلافی هم رخ میدهد ما باید عدالت داشته باشیم یعنی نباید یک خطا را چند برابر کرد. در عداوت هم باید ادب داشت. امام علی علیه السلام در جنگ صفین شنیدند یکی از اصحاب به سپاه معاویه دشنام داده. امام علی علیه السلام ناراحت شدند و فرمودند من خوش ندارم شما دشنام دهنده باشید، ولی اگر کردارشان را تعریف و حالات آنان را بازگو می کردید، به سخن راست، نزدیکتر و عذرپذیرتر بود. خوب بود به جایی دشنام به آنان می گفتید: خدایا! خون ما و آنها را حفظ کن. بین ما و آنان اصلاح فرما و آنان را از گمراهی به راه راست هدایت کن، تا آنان که جاهلند، حق را بشناسند و آنان که با حق می ستیزند، پشیمان شوند و به حق بازگردند.

یکی دیگر از سخنرانان، دکتر نجم الدین مدانی استاد دانشگاه لوران فرانسه که از پاریس در این مراسم شرکت کرده بود در سخنان خود چنین مطرح کرد:

شناخت خداوند یا از طریق برهان است یا از طریق وجدان که توسط فلاسفه و علماء بزرگ از نظر برهانی کاملاً به اثبات رسیده و از ضروریات عقل محسوب می شود. اما مقصود از اثبات خدا از طریق وجدان، همان ارتباط قلبی قوی است. گویی جامعه امروز آن ارتباط قلبی جوانان با خدا را از آنان گرفته است. هدف شناخت ادیان، شناخت اسماء و صفات خداست. امروزه چالش بزرگ ما بازگرداندن بحث خداشناسی است. این مفاهیم را نباید ساده و سطحی بنگریم.

جالب توجه دانشجویان عزیز اینکه دکتر مفتاح در پاسخ یکی از دانشجویان علوم قرآن و حدیث که از مهمترین وظیفه و رسالت اصلی خود سوال داشت تاکید کرد شما باید زبان انگلیسی را خیلی خوب یاد بگیرید و منتظر کسی ننشینید؛ بلکه خودتان کنفرانس ها را پیدا کنید و شرکت کنید و حرف بزنید. پس از سخنان دکتر مفتاح، دکتر مفتونی اشاره کرد که بیش از ده سال است در دانشکده الهیات کارگاه ها و دوره های متنوع زبان انگلیسی از ترم صفر تا کارگاه های پیشرفته آیلتس و توفل و جی آر آی برپا می شود که مرجع استفاده سایر دانشکده های دانشگاه تهران و سایر دانشگاه های تهران و کشور است و دانشجویان عزیز می توانند برای کسب اطلاعات بیشتر به امور بین الملل مراجعه نمایند.